

KABBALISTISCHE LEVENSLEER

Discussie-avond, 9 december 1957.

In de eerste plaats zult U zich moeten realiseren, dat kabbalistiek niet alleen maar een cijferkunst is of zelfs een naam voor een bepaalde wetenschap. De kabbala is oorspronkelijk een besloten wetenschappelijke groep geweest en werd dus gebruikt als een verzamel-reservoir, waarin de ervaringen en de conclusies van vele geleerden en priesters werden neergelegd. Ze is zelfs niet - wat je kunt noemen - zuiver joods. Ze stamt eigenlijk uit de oude indische tijd.

Voordat Abraham vertrok naar het land, dat hem beloofd was, bestond er al een wetenschap, die kabbala genoemd zou kunnen worden. Het joodse volk tezamen met verschillende andere trekkende volkeren heeft een deel van die overlevering bewaard. Maar het is pas werkelijk tot leven gekomen tijdens de egyptische gevangenschap. In de tijd dat Jozef in Egypte was, leerde deze reeds een aanvulling te verkrijgen van zijn eigen wetenschap omtrent droomuitleg en omtrent voorspelling van de priesters, die daar aanwezig waren. Het joodse volk heeft daar ongetwijfeld van geprofiteerd. En zo is er een wetenschap ontstaan, die in wezen meer oosters was dan zuiver joods.

Toch mag gezegd worden, dat de kinderen Israëls de bewaarders van deze schat zijn geweest tot rond de tijd van Jezus' komst op aarde. Daarna - 70 jaar daarna ongeveer, om precies te zijn na de vernietiging van Jeruzalem - is in de verdeeldheid van dit volk de leer verspreid over praktisch de gehele toenmalig bekende wereld. Ze werd tot een grondwetenschap, die o.a. grote invloed had aan de vorstenhoven der mohammedaanse vorsten.

Wanneer zij Europa bereikt heeft, is dat gebeurd langs twee wegen, waarbij enerzijds de Hamburgse School zeer veel tot deze wetenschap en haar verbreiding heeft bijgedragen, anderzijds de Russische School, waarin ook Rabbi Nachman een buitengewone figuur is geweest. En dan natuurlijk ook niet te vergeten de Moors-Spaanse School, die op de duur in een andere vorm werd voortgezet als Parijse School. Wat daar geleerd werd was dus in de eerste plaats een soort wetenschap. Wij kunnen dan ook de kabbalistische leringen, zoals ze thans nog bekend zijn, in verschillende hoofden uiteen doen vallen.

In de eerste plaats kennen we de z.g. kabbalistische chemie, ook wel alchemie genoemd, ofschoon niet altijd daarmee volledig identiek. Dan kennen we verder de z.g. perfecte of kabbalistische architectuur. Hierbij zijn bepaalde egyptische en griekse bouwkundige wetten verenigd met de symboliek, die de Joden kenden; later vooral in Frankrijk uitgebreid met begrippen van de daar levende, vaak niet-joodse kabbalisten.

Dan kennen we verder de z.g. Mystieke of Occulte School, waarbij aan de hand van het kabbalistisch denken bepaalde z.g. bovennatuurlijke gaven ontwikkeld werden. Daarbij kunnen wij o.a. noemen: het zoeken naar het leven. (De Golem b.v. Dat is niet zo maar alleen een verhaal, maar het heeft ook een kabbalistische betekenis. Degenen, die de letterwaarden kennen, kunnen dat berekenen aan de hand van het woord "Golem".) Verder de z.g. wonder-verhalen van vele grotere Rabbi's en

ingewijden. In Rusland vinden we dan ook hoofdzakelijk de mystiek. En deze mystiek baseert zich op een innerlijk weten. Daarbij treden praktijken op, die te vergelijken zijn met wat U tegenwoordig spiritisme noemt, maar ook met krachten, die men magie noemt.

Dan moet ik verder er nog even op wijzen, dat vooral de Spaanse School - en later dus ook de Parijse School - zich sterk bezighoudt met het leven van de geest tijdens een stoffelijk bestaan en na de dood. Ook hieruit komt een hele filosofie naar voren.

U zult zich afvragen: Wat is de band, die al deze wetenschappen, al deze wijzen van streven heeft tezaam gebonden? Daarop mag ik niet zonder enige - naar ik meen - gerechtvaardigde trots antwoorden: Dat is het joodse volk geweest. Want het joodse volk heeft - juist door de starheid, die nu eenmaal veelal eigen is aan dit ras, wanneer het intrinsieke levenszaken en belangen betreft - steeds weer zijn eigen leer gezien als een interpretatie van de kabbalistiek en zo omgekeerd ook aan de kabbala vele waarden gegeven.

Nu is er natuurlijk een levensleer, want je kunt niet alleen een wetenschap beoefenen. Je moet haar beleven, je moet ermee experimenteren. En al zijn die experimenten soms van explosieve geaardheid, zoals die van Berthold Schwartz - die goede man kon het niet helpen; hij was de eerste op de wereld, die gevlogen heeft per raket, nietwaar - men heeft toch over het algemeen getracht om in de eerste plaats de innerlijke kracht en het denken aan te passen aan de realiteit van het bestaan, zoals deze in kabbalistische zin kenbaar wordt.

Met deze kleine inleiding geloof ik dan voldoende gezegd te hebben over juist dit onderwerp. Nu gaan we ons dus afvragen: Wat is de inhoud? En dan zien we als eerste teken, dat overal in de kabbala weer voorkomt: de gedachte van de levensboom.

De levensboom komt - zoals U ongetwijfeld weet - oorspronkelijk uit Indië, waar U hem in heel veel dessins nog kunt terugvinden. Bijvoorbeeld in het pauze-teken. Het scherm, dat gebruikt wordt om aan te duiden, dat een wajang-voorstelling niet begonnen is, draagt heel vaak naast een pauw of twee pauwen een symbolische boom, een levensboom in zich. Die levensboom zegt, dat het leven zelf een verschijnsel is, geboren uit de vereniging van twee krachten. Dus een dualistische leer, die toch op een monotheïsme, een ééngodendom gebaseerd is. Want er is één God, maar er zijn twee krachten. De ene kracht is de wereld, waaruit het verschijnsel zich voedt. De andere kracht is de hemel, waarheen het verschijnsel opgroeit en van waaruit het zijn kracht tot groeien ontvangt.

Deze boom kent vele vertakkingen en vele mogelijkheden. En dan vraag je je wel eens af: Waarom in het begin één stam en later een verbrekking, een afbreken, een afbuigen a.h.w. van de rechte weg met heel veel takken, die elk op zichzelf ondanks die buiging toch nog weer omhoog streeft en een gelijk hoog vlak als de middenweg bereikt. De kabbalist gelooft aan de opbloei van de innerlijke waarden, en daarmee gelooft hij ook aan de noodzaak om het innerlijk te beschaven. Nu is er een rechte weg. De rechte weg draagt in zich het weten - dus de kennis, de wetenschap - en het geloof, tezamen gebracht met de daadkracht. Dit is een rechte stuwung naar boven toe. Alle leven, dat deze weg volgt, bereikt langs de kortste weg de hemel, de oneindigheid.

Maar je kunt soms ook alleen geloof hebben en geen weten. Dan ga je de weg ter rechterzijde. Of alleen weten en geen geloof; dan ga je ter linkerzijde. Er zijn vele varianten mogelijk en elk dezer is een aparte tak. Maar elke tak staat tevens in verband met een aparte hemelse kracht. Want wij geloven dan - kabbalistisch - in een hemel met wat men aartsengelen zou kunnen noemen. Daarbij heeft elke ontwikkelingssoort van uit het menselijke een aparte beschermheer.

De kabbalist gaat verder dan de gewone gelovige, waar hij aanneemt, dat het demonische, het duivelse, eveneens een weg is en dat dus de

geest des duisters de beschermer is van een bepaalde ontwikkelings- en levensgang. Maar deze vertakking is pas mogelijk, wanneer een bewustzijn is bereikt omtrent het Goddelijke. Daarom is de eerste stam - de ontwikkeling van materie en geest tot een zelf oordelen en beoordelen - recht. Daar is geen afwijking mogelijk. Dit wordt geleid door andere krachten der natuur.

Indien men zo in staat is het leven te zien, is het ook duidelijk, dat alles met elkaar in verband staat. Want wordt niet alles en elke tak uit dezelfde bron gevoed? Is het niet dezelfde hemel, die zich over hen koepelt? Wat kun je dan nog zeggen dan: "Alle dingen zijn verbonden. En de werking van alle dingen op elkaar is door deze voeding een vaststaand feit."

Het is niet voor niets, dat de mozaïsche wet zegt: Want ziet, ik ben de Heer, Uwe God en gij zult geen vreemde beelden voor Mijn aanzicht stellen. Wij vinden dat nog terug bij de Mohammedanen en ook bij sommige anderen. Een beeld is een natuurlijke vorm. De totale kracht is niet uit te beelden door haar een bepaalde vorm te geven, maar elke vorm op zichzelf betekent ook een verband met andere krachten.

Het is een geloof aan magie, dat U kinderlijk voorkomt, maar wanneer ik een foto neem van iemand, dan heb ik een omschrijving van zijn wezen. En die omschrijving van zijn wezen is een essentieel deel van zijn uitdrukking in de grote gang des levens. Daardoor heb ik dus vat op hem. Ik kan de wetten gebruiken om die persoon te benaderen. Ik kan hem dwingen naar mijn weg. En dat betekent voor hem een stilstand op zijn eigen weg; ja, misschien zelfs een verstoring van zijn banden met de voedende kracht, de levenskracht. Aan de andere kant, als ik een beeld maak van God, een beeld van de Grote, de Onzienbare en ik maak het waar en werkelijk, dan zou ik meer zijn dan God. En dat kan niet. Maak ik echter een beeld, dat God niet weergeeft, dan zal het misschien de weergave zijn van een andere kracht. Een kracht, die niet de weg van de Heer weergeeft.

Er zijn natuurlijk veel punten, die een zekere overweging vragen. Zo zult U in de Bijbel, die toch ook met de kabbala in verband staat, bemerken, dat eerst over God wordt gesproken als Elohim, later echter als Jahwe. Ook dat heeft zin. Want Elohim is Heer der Schepping, maar niet God. Heerser van een deel, rassengeest, volksgeest. Wij kennen dan ook in de kabbalistiek een reeks van Elohim, van Heren. En wanneer wij een beeld van één dezer Heren zouden gebruiken, dan zou daarmee door ons onvolkomen begrip een verwarring kunnen ontstaan, die de vooruitgang van het gebied van een andere Elohim, van een andere scheppende Heer, schaadt. Zo gelooft de kabbalist dus in de heiligheid van het beeld, maar ook in de heiligheid van de naam. Want er zijn maar een bepaalde reeks van klanken, die de mens kan uitstoten. Er is dus maar een bepaald totaal, dat zijn wezen omschrijft.

In een andere richting vinden we dat terug in de klank Aum. Maar de kabbalist (die dat woord meestal niet gebruikt) zegt: "Elke klank is een weergave van een deel van de scheppende werking in mijn wezen. Dus is het gebruik van elke klank het herscheppen van het geschapene. Wanneer ik een naam ken, dan heb ik daarmee a.h.w. in mij zelf de kracht gewekt van het wezen, dat die naam heeft."

Dat maakt het moeilijk. Vandaar dat velen van de kabbalisten een uitzondering maken voor de naam. Ze nemen die niet op in hun geschriften, maar omschrijven ze of gebruiken symbolische namen, waarachter het ware begrip verborgen ligt. Die kunnen soms een grote overeenstemming hebben in betekenis, maar niet een gelijkheid in klank, omdat de ware naam van een grote kracht niet wordt uitgesproken. Eerst door de klank krijgt hij volle betekenis. Want zo is het mogelijk om met deze naam in jezelf die kracht te wekken.

Wanneer ik in mij een kracht wek en ik bevind mij in de gang des le-

vens, in de levensboom dus, geboren uit de Rode Adam, gaande tot het licht, het lichtende, dan kan ik voor mijzelf dus constateren, dat de betekenis van woorden een groot belang heeft. Dat beelden voor mij belangrijk maar ook gevaarlijk kunnen zijn. En vóór alles, dat de kennis hieromtrent noodzakelijk is, wil ik tot beheersing komen.

Nu zal de kabbalist daaruit dan ook zijn conclusies trekken. En hij zegt in de allereerste plaats: "Altijd en te allen tijde zal ik mijn geloof bemantelen. Wanneer ik het volledig uitspreek, wanneer ik het aan anderen geef, verliest het zijn betekenis in mij. In de geboortigheid - dus in de gemeenschap der kabbalisten - kan ik de waarheid zeggen, maar zelfs dan spreek ik door symbolen. Wanneer ik echter voor mijzelf kom tot het uitspreken buiten de ingewijde cirkel, de kring van wetenden en begrijpenden, verandert de waarde van het woord en wek ik een stuwende kracht in het leven, die niet aanvaardbaar is."

Zo mag worden gezegd, dat artikel 1. van de kabbalistische levensleer is: Maak geen beeld noch spreek een woord, dat de hoogste waarden omschrijft in juiste wijze en betekenis. Hoed U voor een woord of een beeld, dat onwaar is, omdat het een waarheid gelijk kan komen. En wees in de beslotenheid van Uw eigen wezen de wetende strever, die in de levensvloed (waarmee dus wordt bedoeld het leven, dat opstijgt door de levensboom) zichzelf is, kennende zijn doel. Dit is belangrijk.

Dat kennen van het doel heeft zijn bezwaren. U weet, hoe dat gaat met een doel, dat je moet kennen, nietwaar? Dan gaat het je net als Indonesië. Daar hebben ze ook een doel. Maar welk doel het is, weet niemand. En dat is maar goed voor hen ook. Maar omdat ze dat doel verkeerd kennen en niet begrijpen, handelen ze verkeerd. Datzelfde geldt ook voor de Amerikanen met hun projecten. Daar weten ze ook niet precies, wat hun doel is. En daardoor doen ze dwaze dingen. Zo gaat het overal; zo gaat het in Nederland, overal.

Wij moeten er natuurlijk rekening mee houden, dat een kabbalist een dergelijk niet-doelbewust zijn niet accepteren kan. En zo komt hij tot de chemica cabbalistica. Dat is alleen maar een geleerd woord, maar men zou kunnen zeggen: dat is de leer van de samenklank der elementen.

Wanneer wij elementen hebben, zuiver chemische elementen, dan zal ons opvallen, dat sommige daarvan overeenkomsten bezitten en affiniteiten. Men kan ze in feite in een reeks van soortgroepen indelen, die elk een reeks van chemische elementen insluiten. Verder zal men ontdekken, dat elk onderdeel van een bepaalde groep een waarde heeft, die het buitengewoon geschikt maakt om over te gaan naar een andere groep. Het komt altijd uit. De kabbalistische wetenschapsmensen hebben dat onmiddellijk ontdekt. Ze hebben gezegd: Wanneer er een huwelijk mogelijk is tussen twee krachten, die tegengesteld zijn en hieruit wordt iets nieuws en beters geboren, hierdoor wordt een kracht tot werkzaamheid gebracht, enz., dan moet dit een les zijn, die toepasselijk is op het gehele leven. En daarom is die kabbalistische chemie eigenlijk toch nog wel wat verschillend van wat men algemeen alchemie heeft genoemd.

Men denkt bij alchemie al heel gauw aan het maken van goud uit lood, enz. Dat is een bijkomstig streven geweest van een hoop mensen, die naast geestelijke waarheid geen bezwaar hadden tegen verdiensten. Dat kan men hen ook niet kwalijk nemen, het waren mensen. Maar de werkelijke inhoud was het zoeken naar het geestelijke huwelijk van bepaalde elementen in het leven. En deze elementen kunnen kort worden omschreven:

Dan zeggen we in de eerste plaats, dat het begrip "ether," zoals dat bij de vijf elementen wordt gebruikt, wel degelijk betekenis en waarde heeft. Ether is de bindende kracht der dingen. Niet alleen het al-door-dringende, het leven-gevende, het is het bindende. Het is het vlak, waarin het gebeuren zich afspeelt. En in de ether staan dan de elementen van water en vuur, aarde en lucht. Als kabbalist houd ik bij al wat ik beschouw, al waar ik mee werk, er rekening mee, tot welk van deze - dus

nu hypothetische elementen - het behoort. Ik bedoel daarmee niet of het nu hoort hier bij de grond of daar ergens in de lucht. Neen, ik ga na tot welke reeks van eigenschappen - grondeigenschappen - een bepaalde stof behoort. En wat meer is - zoals dit voor stoffen bestaat, bestaat het voor mensen.

We zullen zeggen: "Ik ben een mens." Dat zegt de kabbalist tot zichzelf ook. Dan vraagt hij zich af: "Tot welk element behoer je?" Tot de ether kan men niet behoren. De ether is a.h.w. de bindende kracht, waarin we leven. Erkend, begrepen, maar niet te vereenzelvigen met dit wezen, tenzij de ether bewust gehuwd kan worden met het element in onszelf.

Ja, dan sta je daar en dan zeg je: "Wat ben ik? Ben ik water, ben ik vuur, ben ik aarde, ben ik lucht?" Dan ga ik me afvragen: Wat is de grondeigenschap daarvan? Heb ik dat gevonden, dan zal ik proberen om die grondeigenschap in harmonie te brengen met de wereld-ether. Dan maak ik goud, of wat men noemt het kunstmatige leven, of misschien nog beter het elixer des levens, of de steen der wijzen. Het zijn allemaal woorden, die hetzelfde omhullen in verschillende begripstermen. De kabbalist kent dit in de zin van het "ik", om door het daaraan toevoegen van de juiste ingrediënten - zijnde handelingen (daden dus) of belevingen (ondergaan, niet daadwerkelijk ingrijpen), het bezitten en het verwerpen van bezit - te komen tot een toestand, waarin het eigen wezen zich huwen kan met de ether. Hij weet, dat wanneer het element met de ether gehuwd is, het cosmisch, het eeuwig is. Of - in de oude term - dat men stijgt tot aan de top van de levensboom en daar leeft in de vlam.

Die manier van leven brengt met zich mee, dat we onder de kabbalisten heel wat verschillende methoden zien van streven. Voor de leek en zelfs voor menige student dezer wetenschap is het erg verwarrend, wanneer A. zus en B. zo zegt; wanneer de geschriften van C. soms in tegenpraak schijnen met die van D. Dan vraag je je af: Ja, wat moet dat nu eigenlijk? Men vergeet dan, dat elke kabbalist uit zijn eigen type zoekt te komen tot dit cosmisch huwelijk. Dit huwelijk met de levenskracht, met de wereld-ether, waaruit het bewustzijn Gods geboren wordt. Er zijn dus tenminste vier wegen, die elk nog weer een paar varianten kennen, maar die dan over het geheel met elkaar overeenstemmen.

Echter zijn er ook bepaalde symbolen, bepaalde termen, die wij terugvinden in elk leven en in elk kabbalistisch levensdoel afzonderlijk. Zo kent de kabbalist b.v. het dubbelteken van de slang. Ik wil U er maar weer aan herinneren, dat Mozes in de woestijn, toen het volk door ziekte was aangetast, een T maakte. Geen kruis, zoals men zegt, maar een T, een onvolledig kruis. En dat hij daaraan een koperen slang hechtte en wel een slang, die de kop opwaarts had gericht.

Dat is een teken, dat in de kabbalistiek ook voorkomt en dan heeft het de zin van "het leven"; en ook van het "begrensd leven". Daarentegen bestaat dit teken ook met het volledige kruis, waarbij echter de bovenarm niet zoals bij het christelijke kruis maar een derde is van de onderarm, maar even lang. Dus een plus-teken. En bij dit plus-teken zien we dezelfde slang - meestal niet gemaakt van koper, maar als het even kan van ijzer (dus van de latere tijd; in Mozes' periode gebruikte men daarvoor wol gehouwen steen) - en de slang is hier naar beneden kronkelend. Het is een symbool, dat we ook nog aantreffen in sommige egyptische tempels en ook in het Verre Oosten. Want naast de klimmende levensvlam is er de dalende levensvlam.

Nu was het geven van leven, het genezen door de opwaarts gerichte slang niet, zoals U misschien denkt, het oprichten van het symbool des levens als stoffelijk leven. Het stoffelijk leven wordt gesymboliseerd door de dalende slang, het geestelijk leven door de stijgende slang. Mozes wilde een volledige aansluiting van zijn volk hebben bij zijn goddelijke leider, bij Jahwe. Dus richtte hij de slang omhoog als symbool van

de geestelijke kracht, van de leidende geest. Hij heeft daardoor de geestelijke kracht werkzaam gemaakt op die plaats. Had hij de neerwaarts gerichte genomen, dan was het sterven groter geweest, maar zouden alle zielen (ook kabbalistisch) herboren zijn.

Wedergeboorte - zij het niet in de zin, waarin men dit b.v. bij de theosofen kent - maakte dus ook deel uit van de kabbalistische leer. Zij maakte zelfs een intrinsiek deel uit van de leer, zoals die in de Russische School verkondigd werd. De School, die oorspronkelijk in die omgeving ontsprongen is en later o.a. in Novgorod verder werd ontwikkeld. Die wedergeboorte maakte het mogelijk om doden op te wekken. We horen van de grote kabbalist Nachman, dat hij op een gegeven ogenblik een dode wekt door het schrijven van tekens. En toen men deze Rabbi vroeg, waarom hij het had gedaan, zei hij: "Dat is mijn geheim. Dat mag ik niet vertellen, want dan zou deze weer sterven."

Wat had hij gedaan? Hij had de kabbalistische naam gebruikt. Dus de naam, waarin de waarde van het element zit (men zou ook kunnen zeggen "de waarde van de planeet", want ook de planeetwaarden spelen een rol mee) plus de waarde van de persoon verborgen liggen. Deze naam heet dwingend te zijn voor de ziel. Niet omdat hij haar omschrijving is, maar uitdrukking van haar ogenblikkelijk streven en bewustzijn.

Zo kan soms de ether ook tot leven gebonden worden en dan krijgen wij schijn-leven. Dit schijn-leven is vooral in Italië ook weer een tijdlang een bron van onderzoekingen geweest. Wij kennen daar verschillende geestelijken (maar ook enkele rabbi's, die geduld werden - zij het, dat zij dan altijd voor Christenen doorgingen), die daar ook zochten naar de levenskracht. Uw vriend Goethe heeft dat beestje Homunculus genoemd, het mensje in een fiool, waar hij niet uit kan treden. (Fiool, U weet wel: een glazen buis.) Men geloofde het leven te kunnen concentreren door de ether - dus één der elementen - zodanig te concentreren, dat alle aanwezige materie daarvan doordrongen werd. Het zou dan voldoende zijn om een willekeurig poppetje daarin te dopen om dit tot leven te wekken. Echter moest het geheel van het poppetje natuurlijk voor een goed functioneren, een blijven leven, harmonisch zijn, huwbaar zijn met de ether. Zo is in deze - laten wij zeggen - alchemie de gedachte van eenheid ook weer sterk tot uitdrukking gebracht.

Die gedachte van eenheid gaat natuurlijk ook nog wat verder. Want ik sprak U reeds over wat ik noemde kabbalistische architectuur. In feite is dat een verhoudingsleer, die gebaseerd is op getallen en getalswaarden. Om U een voorbeeld te geven: Wanneer ik een tempel wil bouwen, die juist is, dan moet hij in zijn gehele afmeting (dus zijn buiten-afmeting) het begrip "schepping" aangeven. Hij moet in een daarbinnen gelegen afmeting het begrip "Elohim" aangeven, waarbij de heersende geest van de periode dus a.h.w. zijn getal weervindt. Daarbinnen moet een kern bestaan - die veelal kleiner is gebouwd vanwege de noodzakelijke verhouding - die het perfecte of scheppende getal aangeeft. Het perfecte of scheppende getal is het getal, dat kabbalistisch tevens de uitdrukking is voor de onmiddellijk scheppende God. Dus niet meer de Elohim, de Heer der Schepping, maar de Kracht der schepping zelf.

Om nu te komen - alweer kabbalistisch gezien - tot een juiste waarde van zo'n tempel, moet er nog iets plaatsvinden, n.l. het huwelijk der elementen. Er moet onder de juiste verhoudingen en op de juiste tijd een samenvoeging plaatsvinden van elementen, die aarde met lucht en vuur betekenen. Wanneer deze gehuwd zijn, voegt men water toe plus de wil of de incantatie, die dan de ether uitdrukt. Het geheel der waarden is dan de uitdrukking van het perfecte weten in de perfecte vorm.

U zult begrijpen, dat deze gedachtengang de kabbalist ertoe leidde om - waar hij eventueel invloed had op het construeren van tempels of andere gebouwen - uit te gaan van de stelling, dat het noodzakelijk was om alle termen van de functie van het gebouw uit te drukken op de meest

juiste wijze; terwijl het gebouw zelf moest zijn geconstrueerd van materialen of waarden, aangepast aan het element, dat die bezigheid of bestemming beheerste.

Dit moest theorie blijven. Zelfs Salomo's tempel (die werkelijke tempel dan) was in al zijn grootsheid niet de volledige uitdrukking. Want het huwelijk der elementen kon daarin niet plaatsvinden. Toch streefde de kabbalist ernaar een idee desnoods op te bouwen, waarin dit alles mogelijk zou zijn. En zo komt men tot het bouwen van - wat men later in het geloof wel noemt - de hemelse stad. Ze zeggen hier "het hemels Jeruzalem," maar dat is natuurlijk niet juist, of je moet het weer gaan vertalen. Maar je kunt beter zeggen: de stad van de vrede, de stad der harmonie.

Deze stad is in de conceptie qua afmetingen nauwkeurig omschreven. Zij heeft een vaste symmetrische vorm. In deze symmetrisch gevormde stad zijn verschillende wijken. Elke wijk afzonderlijk is weer een perfect symmetrisch geheel van bepaalde waarden. In de kern daarvan ligt een tempelgebouw. Hiermede heeft men getracht om uit te drukken, dat dus alle werkingen der materie in verschillende vlakken te delen zijn, die - in zich harmonisch blijvende - op de juiste wijze aangepast aan andere elementen het perfecte geheel geven. Maar voor de eenwording daarvan is het noodzakelijk, dat wij komen tot de tempel zelf.

De tempel heeft wederom een volkomen harmonische structuur. In deze harmonische structuur is opvallend het z.g. koepelvertrek. (Want de tempel is ingedeeld in verschillende zalen, hoven en vertrekken.) Het koepelvertrek leidt tot de plaats, waar twee lichtende zuilen staan. Deze lichtende zuilen dragen het dak, dat de hemelse stad tot werkelijkheid maakt.

U zult zeggen: "Wat een verhaal, wat een verhaal!" Maar is het wel alleen een verhaal? Ik wil op die dingen natuurlijk niet al te diep ingaan op het ogenblik, want ik moet een afgerond beeld geven. En U weet hoe het is: Als je dan teveel aan die kant of aan deze kant praat, zeggen ze: "Nah, heb je me weer opgelicht!" Dat zal mij niet overkomen.

Onthoud nu maar even dit: De kabbalist gelooft aan twee krachten. De zuilen zijn het symbool van de twee krachten. De overkoepeling van de twee krachten betekent het aaneensluiten van beide functies. Het aaneensluiten van beide functies geeft aan de perfecte geslotenheid, de cirkelgang van wat U zoudt noemen: stoffelijk of vormbewust beleven. Echter draagt dit geheel het dak. En in het dak zien wij eigenaardig genoeg boven deze overbrugde twee zuilen nog weer een zuil. Deze zuil is de uitdrukking van het geestelijk rijk en zo is hij gebaseerd op de twee waarden van de vormwereld plus het geestelijke, het totaal.

Ja, waarom ze dat niet gebouwd hebben? Ach, ze hebben het geprobeerd. Ze hebben het geprobeerd en we vinden er iets van in sommige kerken b.v. - vooral kerken, die gebouwd zijn in de jaren 1480 ongeveer tot 1670-1690; althans ontwerpen, die daaruit stammen. Daar vinden we een eigenaardige zuil-structuur, waarbij b.v. een Katholieke kerk heel duidelijk kenbaar niet een middenschip heeft, maar drie gaanderijen in de lengte. Waarbij de kruisvorm niet nauwkeurig wordt uitgewerkt als kruis, maar eerder een cirkel geeft rond een koepelachtige structuur. Wij vinden de bekende verhogingen van inwijdingstempels, maar daarnaast ook de bekende figuur van de cirkel en de ster, die voor de kabbalist een grote betekenis had. En in de ster het altaar. Dat is niet voor niets gebeurd.

Op dezelfde manier kan men de constructie van de klokkentorens vaak zien, die meestal ook drie, soms vijf ommegangen of platformen kennen. Daarbij wordt dan de top meegerkend. Ook hier wordt weer een reeks van menselijk en geestelijk streven uitgedrukt. Men heeft het dus wel geprobeerd. Men heeft zelfs geprobeerd in een zekere periode om door het stellen van twee gelijke torens de bouw van de zuilen te symboliseren, zonder daarbij de overkoepeling aan te duiden dan in een lager

gelegen overbrugging, die dan meestal weer een cirkelraam draagt, welk cirkelraam weer door parabolische lijnen in een vast symmetrisch patroon wordt verdeeld. Het is niet maar zo. Het zijn geen kunstzinnige ontwerpen alleen, het zijn symbolische ontwerpen ook geweest.

Maar met al die bouw konden ze toch nog niet komen tot wat noodzakelijk de uitdrukking is van de kabbalistische levensleer. En zo is het niet te verwonderen, dat op de duur alles verbasterd is geraakt. De kabbalist, door zijn eigen levensprincipe genoopt de geheimen te verbergen, geen afbeeldingen te maken en zijn kennis slechts uit te drukken in symbolen, was niet in staat om zijn volledige lering over te geven dan door een mondeling contact plus een gezamenlijk beleven. Dat was zijn grote moeilijkheid. Toch heeft hij - zij het in zeer beperkte kringen - kans gezien om de ware leer ook verder over te leveren.

Nu krijgt U dadelijk van mij ruimschoots de gelegenheid om te discussiëren. Maar laten we dan nog even proberen een paar van die regels kort aan te stippen, zodat U zich vooral niet bekocht voelt vanavond.

Leef als deel van het geheel. Weet, dat wat opwaarts gaat, niet terug kan keren. Weet, dat alleen de geest opwaarts kan gaan, nooit de materie. Weet, dat de kracht van alle geest plus het goddelijk Wezen (en alle groot-geestelijke wezens daaronder) uitgedrukt is zowel in klank, in vorm als in licht. Weet, dat deze waarden heilig zijn. Weet, dat elke grens door het gebruik dezer waarden overschreden kan worden, maar slechts indien het gebeurt als deel van het geheel, nooit staande tegenover het geheel. Weet, dat wie in harmonie is met de natuur en met de scheppende krachten, in de vormen daarvan alleen zal erkennen wat geschiedt, zal weten wat gebeurt en zal erkennen wat het verleden betekent. Erken, dat er slechts één God is, maar dat in Uw leven twee waarden bestaan. Bouw gelijkelijk deze beide waarden op, opdat ge in de gang der waarden voor Uzelf de goddelijke zult erkennen. Zoek naarstiglijk naar de ware inhoud en betekenis van al, wat in Uw leven belangrijk lijkt. Gij zult dit erkennen aan de eigenschappen daarin vastgelegd, die in overeenstemming zijn met de goddelijke wet, met het goddelijk argument. Erken, dat de kracht, die gij wekt, de kracht is, die uit Uzelve wordt gebaard; maar slechts indien gij gehuwd zijt met de werkelijke Kracht. Er is geen wet, dan de ene wet van de Heer, die alle andere inhoudt: Wees één met de stroom des levens en erken haar tot het einde.

Dat zijn een paar punten ervan. Er zijn er natuurlijk meer. Maar ja, wat wilt U? Op een avond als deze moet ik U de kans geven Uw mond te roeren. Ik moet enigszins een beeld geven van de levensleer en ik moet dan bovendien nog proberen om duidelijk te zijn. En dat is bij het kabbalisme moeilijker dan ergens anders. Dat blijkt alleen al, als je het cijfer-systeem bekijkt, dat men gebruikt om te definiëren. Daar krijgt men de eerste letters - vijf letters - in een opvolgende waarde, maar dan een terugval. Ofschoon 8 het hoogste is, zijn er ook vele letters midden in het alfabet, die een waarde hebben b.v. van 1. Denk eens aan i en j, twee opeenvolgende letters met de waarde van 1. Er zit een systeem in. Dat systeem is bedoeld om de essence der dingen te kennen. Maar je hebt er niets aan, als je alleen die cijfertjes maar kent.

Je moet begrijpen, dat het cijfer de uitdrukking is van de invloed. Dat kan zijn de zon of de maan - volgens de astroloog dan. Of volgens ons van bepaalde engelen, die je aangeeft met zekere letters. Die invloeden erkennen betekent ook weer de levensweg kennen. De levensweg kennen wil zeggen: de weg kunnen bevorderen en elke remming daarin, elk oponthoud voorkomen. Verder wil een weten daaromtrent zeggen: weten wat huwbaar is - dus niet in zuiver stoffelijke zin, maar in geestelijke zin - en wat niet. Dus wat samen kan gaan en wat niet samen kan gaan.